
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

עלייתן ונפילתן של הציוויליזציות הגדולות - 58474

תאריך עדכון אחרון 08-10-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: יחסים בין-לאומיים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ' גדי היימן

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: gadi.heimann@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום רביעי, 14:30-15:30

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס עוסק באחד הנושאים ההיסטוריים המרתקים ביותר, שמשך אליו פילוסופים, היסטוריונים ואנשי-מדע מראשית העת המודרנית וזוכה לעדנה מחודשת היום: מהו סוד עלייתן ונפילתן של הציוויליזציות בתולדות האנושות? מטרתו של הקורס לפרוס בפני הסטודנטים את התאוריות המרכזיות העולות מתוך המחקר הקיים. הוא ידון בשאלות כגון: מדוע התפתחו רוב הציוויליזציות הגדולות ביבשת אירו-אסיה ולא באמריקה, אפריקה או אוסטרליה? כיצד קרה שדווקא הציוויליזציה האירופית הייתה זו שייצאה את עצמה לעולם? האם ההיסטוריה של עלייתן ונפילתן של ציוויליזציות הנה היסטוריה מעגלית או שיש לה כיוון ברור? איזה תפקידים מילאו דתות וממסדים דתיים בתוך ציוויליזציות? כיצד השפיעו התפתחויות טכנולוגיות על גורלן של ציוויליזציות?

מטרות הקורס:

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

בתום הקורס יכירו הסטודנטים את הנרטיבים העיקריים הקיימים היום העוסקים בנושא.

דרישות נוכחות (%) :

80%

שיטת ההוראה בקורס: הוראה מקוונת

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

שיעור 1: מבוא- מהי ציוויליזציה?

שיעורים 2-3: לבני הבניין של הציוויליזציות

שיעורים 4-5: ההיסטוריה של הציוויליזציות כנתיב של קידמה

שיעורים 6-7: ציוויליזציות במעגל החיים והמוות

שיעורים 8-9: בכירותה וברכתה של אירו-אסיה

שיעורים 10-11: עלייתה של אירופה

12: סיכום

חומר חובה לקריאה:

שיעור 1: מבוא- מהי ציוויליזציה?

סמואל הנטינגטון, התנגשות הציוויליזציות, (הוצאת שלם, 2003), פרק 2.

שיעורים 2-3: לבני הבניין של הציוויליזציות

Noel Crowen, *Global History: A Short Overview*, (Polity), chapters 7-9 (pp. 74-96).

יובל נח הררי, קיצור תולדות האנושות, (דביר, 2013), פרקים 11-12.

שיעורים 4-5: ההיסטוריה של הציוויליזציות כנתיב של קידמה

Robert Wright, *Nonzero: A Logic of Human Destiny*, (Vintage Books, 2000), chapters

13-14.

Francis Fukuyama *The Origins of Political Order: From Prehuman Times to the*

French Revolution, (Farrar, Straus & Giroux, 2011), chapter 1.

שיעורים 6-7: ציוויליזציות במעגל החיים והמוות

Arnold Toynbee, *A Study in History, Abridgment of volumes 1-6*, (Oxford University

Press, 1947), pp. 48-79.

פול קנדי, עלייתן ונפילתן של המעצמות הגדולות, (דביר, 1992), פרק 2.

Robert Gilpin, *War and Change in World Politics*, (Cambridge University Press,

1981), chapter 4.

שיעורים 8-9: בכירותה וברכתה של אירו-אסיה

ג'ארד דיימונד, רובים, חידקים ופלדה: גורלותיהן של חברות אדם, (עם עובד, 2004), פרקים 3, 4,

אחרית-דבר.

שיעורים 10-11: עלייתה של אירופה

ניל פרגוסון, ציוויליזציה: המערב וכל השאר, (עם עובד, 2011), מבוא.

יובל נח הררי, קיצור תולדות האנושות, (דביר, 2013), פרק 15.

J. R. McNeill and William H. McNeill, *The Human Web: A Bird's Eye View of World*

History, (W. W. Norton & Company, 2003), chapter 4.

שיעור 12: סיכום

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי:

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 100 %

מידע נוסף / הערות: